

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/224/2018
Identifikačné číslo spisu: 4108221646
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4108221646.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu G. bývajúceho v W., zastúpeného JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Trenčianska 57, proti žalovanému BL Slovakia, spol s r.o., so sídlom v Nitre, Mostná 72, IČO: 31 396 054, zastúpenému AK Gavorová a partner, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lombardiniho 22B, IČO: 47 254 637, o zaplatenie 24.231,56 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7 C 159/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. mája 2014, sp. zn. 9 Co 148/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd v Nitre (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením zo 7. októbra 2013, č. k. 7 C 159/2008-454 uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 7.430,44 Eur na účet právneho zástupcu žalovaného do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 146 ods. 2 Občiansky súdny poriadok (ďalej iba „O.s.p.“) a zistením, že žalobca zavinil to, že konanie o jeho návrhu súd musel zastaviť, nakoľko podal návrh, ktorého rozhodnutiu bránila prekážka litispendencie (už začatého súdneho konania). Preto bolo potrebné konštatovať, že žalobca zavinil zastavenie konania s právom žalovaného na náhradu trov konania. Právny zástupca žalovaného si v zákonnej lehote písomne vyčísлил trovy právneho zastúpenia vo výške 6.328,48 Eur a trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania vo výške 1.101,96 Eur, čo spolu predstavovalo sumu 7.430,44 Eur, v ktorej sume bola započítaná i DPH, nakoľko právny zástupca žalovaného bol jej platiteľom. S poukazom na vyššie uvedené vyčíslenie súd prvej inštancie priznal právnenmu zástupcovi trovy právneho zastúpenia za všetky úkony, ktoré si uplatnil, nakoľko boli vyčíslené v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, avšak nepriznal trovy konania spočívajúce v súdnom poplatku za odpor vo výške 1.453,89 Eur, nakoľko poplatok zaplatený žalovaným nebol a taktiež nebol zo strany súdu súdny poplatok za odpor vyrubený a to v zmysle spoločnej poznámky k položkám č. 1, 2 Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. účinného v čase podania odporu. Trovy konania žalovaného, na

zaplatenie ktorých súd prvej inštancie zaviazal žalobcu, tak spočívali v trovách právneho zastúpenia v tejto právnej veci v celkovej výške 7.430,44 Eur.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 30. mája 2014, sp. zn. 9 Co 148/2014 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, a teda uložil žalobcovi povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania žalovanému, a to v sume 151,78 Eur právnenému zástupcovi žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vychádzal z toho, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a aj správne a dostatočne odôvodnené, a preto sa s ním v celom rozsahu stotožnil. V § 146 ods. 2 O.s.p. sa premieta zákonný princíp, podľa ktorého náhrada trov zaťažuje účastníka, ktorý zavinil, že konanie muselo byť zastavené. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil alebo komu sa prihodila náhoda, ktorá ich vyvolala. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie správne ustálil, že v predjednávanej veci žalobca zavinil zastavenie konania, keď podal dva rovnaké nároky na dva rôzne sudy, čím sám vytvoril prekážku litispendencie. Z tohto dôvodu bolo potrebné ustáliť, že žalobca zavinil okolnosti, pre ktoré sa konanie muselo zastaviť, a preto mu vznikla povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania. Náhrada trov konania v zmysle § 147 O.s.p. pritom neprichádzala do úvahy, pretože zavinenie podľa tohto ustanovenia sa posudzuje vo vzťahu k procesným povinnostiam účastníka alebo jeho zástupcu a k ich porušeniu nedošlo. Porušenie týchto procesných povinností však musí spôsobiť nadbytočné trovy tak, že nebyť tohto porušenia, nevznikli by žiadne nadbytočné trovy. Navyac súd prvej inštancie prihliadol aj na tú skutočnosť, že žalobca si bol vedomý prekážky litispendencie už pri podávaní návrhu, avšak čakal, že konanie bude zastavené skôr, a preto aj podal návrh na prerušenie konania. S poukazom na uvedené sa odvolací súd stotožnil s názorom žalovaného, že žalobca mohol kedykoľvek sám upozorniť súd prvej inštancie, že je tu prekážka litispendencie, prípadne mohol kedykoľvek vziať návrh späť a tým zabrániť, aby súdny spor trval niekoľko rokov a navýšili sa trovy konania. Z procesného hľadiska teda platí, že zastavenie konania zavinil žalobca a podľa § 146 ods. 2 O.s.p. je povinný nahradiť trovy konania žalovanému, ktorých výšku za jednotlivé úkony právnej služby žalobca nenamietal, a preto neboli ani predmetom preskúmania odvolacím súdom.

3. Proti tomuto potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania podal dovolanie žalobca, pričom dôvodil § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., pretože v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. g/ O.s.p., keď podľa jeho názoru rozhodoval vo veci vylúčený sudca. Mal teda za to, že uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 7 C 159/2008-454 zo dňa 7. októbra 2013 vyniesla konajúca sudkyňa Mgr. Andrea Szombathová - Poláková, avšak v zmysle schváleného rozvrhu práce Krajského súdu v Nitre pre rok 2014 je Mgr. Andrea Szombathová - Poláková aj členkou senátu 9 Co na Krajskom súde v Nitre. Dovolateľ ďalej opisoval to, že podľa informácii Krajského súdu v Nitre bol spis z Okresného súdu Nitra predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Nitre dňa 20. februára 2014, a teda bolo zrejmé, že spis bol pridelený senátu, v ktorom rozhodovala Mgr. Andrea Szombathová - Poláková, pričom senát v tomto zložení aj rozhodoval v odvolacom konaní a vydal potvrdzujúce uznesenie Krajského súdu v Nitre, č. k. 9 Co 148/2014-493 zo dňa 30. mája 2014. Mal teda za to, že členka senátu 9 Co na Krajskom súde v Nitre Mgr. Andrea Szombathová - Poláková mala byť z rozhodovania vylúčená, keďže rozhodovala vec ako samosudca na Okresnom súde Nitra. Dovolateľ bol toho názoru, že pre možnosť uplatnenia tejto vady konania nie je rozhodujúce, či k nej došlo v konaní na súde prvej alebo druhej inštancie. Predmetná vec mala byť podľa názoru žalobcu pridelená náhodným výberom na rozhodnutie novému senátu. Dovolateľ ďalej vysvetlil, že podaním celého návrhu sledoval legitímny cieľ, a to dosiahnuť právoplatné uznesenie o zastavení konania z dôvodu prekážky litispendencie tak, aby ním mohol dôvodiť a donútiť Krajský súd v Bratislave, aby napriek svojmu deklarovaneému opačnému odhodlaniu v konaní sp. zn. 28 Cb 16/2001 rozhodol. Za tým účelom investoval nemalú finančnú čiastku do súdneho poplatku a riskoval povinnosť znášania úhrady prípadných minimálnych trov konania. Bol to ale podľa žalobcu prvoinštančný súd, ktorý nielenže nezistil prekážku litispendencie, ale odmietol vyčkat', či postupom podľa § 104 ods. 1 O.s.p. nedôjde k jej odstráneniu, napriek tomu, že sám žalobca na túto skutočnosť niekoľkokrát upozornil. Nebolo podľa jeho názoru teda pravdou ako to uviedol odvolací súd, že žalobca zavinil zastavenie konania a vznik neúčelných trov konania. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a zároveň aby priznal dovolateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní vo výške

588,91 Eur.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako bezdôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší“ alebo „dovolací súd“) uznesením z 26. mája 2016, sp. zn. I Cdo 262/2014 dovolanie žalobcu odmietol a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania. Vzhľadom na obsah dovolania skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. Tu dovolací súd konštatoval, že vec prejednávajúca sudkyňa na súde prvej inštancie Mgr. Andrea Szombathová - Poláková nebola členkou senátu 9 Co, ktorý vec prejednával v odvolacom konaní, nakoľko sama požiadala o vylúčenie z prejednávania veci na odvolacom súde. Z toho dôvodu nedošlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. Zároveň v ostatnom dovolací súd poukázal na neprípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) na základe sťažnosti žalobcu nálezom zo dňa 19. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 94/2018-30 rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa (dovolateľa) vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. I Cdo 262/2014 a jeho uznesením z 26. mája 2016 porušené bolo, predmetné uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie jeho základného práva podľa ústavy postupom a napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu je opodstatnená, pretože postup najvyššieho súdu (oneskorené doručenie vyjadrenia žalovaného k dovolaniu právneho zástupcovi sťažovateľa v čase, keď už najvyšší súd o dovolaní rozhodol) sa javí z ústavnoprávneho hľadiska ako neakceptovateľný. Ústavný súd ďalej konštatoval, že nezaslanie vyjadrenia protistrany počas dovolacieho konania, ale jeho zaslanie až po samotnom rozhodnutí porušuje základné procesné právo sťažovateľa vyjadriť sa k dôkazom.

7. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016 postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 CSP, procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a ods. 2 CSP) a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP).

8. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na prejednanie dovolania (§ 35 CSP), po tom ako ústavný súd zrušil jeho predchádzajúce rozhodnutie a po zistení, že dovolanie bolo podané včas oprávneným subjektom zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, rešpektujúc záväzný právny názor ústavného súdu, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal opätovne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo.

9. Pre splnenie nápravy porušenia práva sťažovateľa vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, dovolací súd zároveň uvádza, že sťažovateľovi, resp. žalobcovi bolo zaslané predmetné vyjadrenie žalovaného k dovolaniu (č. I. 516 spisu) a tento sa k nemu opätovne vyjadril (č. I. 523 spisu). Vo vyjadrení uviedol v podstate totožné skutočnosti ako v dovolaní, pričom navyše poukázal na to, že o vylúčení členky senátu 9 Co mal rozhodovať predseda Krajského súdu v Nitre.

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.

11. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o náhrade trov konania je v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. procesne neprípustné. Jeho prípustnosť by mohla založiť iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (R 117/1999).

12. Vzhľadom na obsah dovolania ako aj zákonnú povinnosť odvolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád v zmysle § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný. Ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie podľa § 239 O.s.p. neprípustné. Žalobca vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O.s.p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

13. Dovolateľ v dovolaní namietal, že v konaní došlo k vade podľa § 237 písm. g/ O.s.p., keď vo veci na odvolacom súde rozhodovala vylúčená sudkyňa a bol nesprávne obsadený senát z dôvodu, že sudkyňa Mgr. Andrea Szombathová - Poláková, ktorá vec rozhodovala na prvej inštancii, zasadala aj v senáte, ktorý vec prejednával a rozhodoval na odvolacom súde. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, najmä z opatrenia podpredsedu Krajského súdu v Nitre zo dňa 11. marca 2014 (č. l. 491 spisu) a z potvrdenia Krajského súdu v Nitre zo dňa 12. marca 2014 (č. l. 492 spisu), že dňom 12. marca 2014 došlo ku zmene zloženia senátu 9 Co, pričom nový člen senátu 9 Co bol určený v súlade s príslušným rozvrhom práce súdu (zastupujúci sudca) náhodným výberom elektronickými prostriedkami („aplikáciou“). Teda v čase prijímania predmetného uznesenia Krajským súdom v Nitre dňa 30. mája 2014, bol senát 9 Co v zložení JUDr. Katarína Marčeková (predsedníčka senátu) a členkami senátu boli sudkyne JUDr. Renáta Pátrovičová a Mgr. Ingrid Vallová. Sudkyňa Mgr. Andrea Szombathová - Poláková, ktorá vec rozhodovala na súde prvej inštancie teda nebola členkou senátu 9 Co, ktorý rozhodoval danú vec v odvolacom konaní (nakoľko sama oznámila dôvod svojho vylúčenia), preto dovolací súd opätovne konštatuje, že nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p., ktorú namietal dovolateľ. Postup vylúčenej sudkyne, ktorá svoju žiadosť o vylúčenie adresovala predsedníčke súdu ako aj následný postup podpredsedu súdu bol správny a v súlade so zákonom.

14. Z obsahu dovolania bolo ďalej možné usúdiť, že dovolateľ namietal aj právne posúdenie veci. Tu je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, avšak samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich však z uvedeného aspektu neposudzoval), ním vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, pričom by nezakladala prípustnosť

dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nejde).

15. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné, ním tvrdená procesná vada uvedená v § 237 písm. g/ O.s.p. preukázaná nebola a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dovolací súd jeho mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.